

Zpřesňující informace studentům DSP *Pedagogika* k vykonání zkoušky předmětu Kurikulum a teorie výuky

Zkušební komise ve složení:

Prof. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D.

Doc. PhDr. Michaela Prášilová, Ph.D.

PhDr. Dominika Provázková Stolinská, Ph.D.

Komisionální zkouška se bude skládat ze dvou částí.

- V první části proběhne diskuse nad studentem zpracovanou **teoretickou studií**.
- Ve druhé části student odprezentuje **jedno ze základních témat** uvedených v cílech předmětu tak, jak je stanoveno v příslušném akreditačním spise (podrobněji viz níže). Téma si student vylosuje.
- Při zahájení zkoušky student předloží členům komise **seznam prostudované relevantní literatury, tzn. minimálně 15 titulů, z toho 5 minimálně zveřejněných v některém ze světových jazyků**.

Pokyny ke zpracování teoretické studie:

V souvislosti se zamýšleným pojetím (obsahem) své disertační práce student identifikuje problém, který je ukotven v obecné didaktice. Implementuje ho do kontextu práce a následně vyhledá a doloží, zda a jak byl zkoumán/diskutován/analyzován v domácím prostředí i v zahraničí. Předpokládá se dodržení nároků kladených na teoretickou studii včetně odkazů dle na PdF UP stanovené bibliografické normy. Zpracovanou studii předá student **nejpozději 7 pracovních dní před zvoleným termínem zkoušky** ve třech výtiscích garantce předmětu prof. PhDr. Evě Šmelové, Ph.D. (pokud nebude uvedeno jinak v poznámce ve STAGU).

Připomínám, že v popisu předmětu je **jako vstupní předpoklad (podmiňující studium předmětu)** uvedena publikace KALHOUS, Zdeněk a Otto, OBST et al. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002 (a další vydání). Lze si doplnit i o: WALTEROVÁ, Eliška. *Kurikulum. Proměny a trendy v mezinárodní perspektivě*. Brno: MU, 1994. BYČKOVSKÝ, Petr a Jiří KOTÁSEK. Nová teorie klasifikování kognitivních cílů ve vzdělávání: revize Bloomovy taxonomie. *Pedagogika*, 2004, roč. LIV, č. 3, s. 227–242. ISSN 0031-3815; HARBOA, Torsten. Humanizace vzdělávání a současná teorie kurikul. *Pedagogika*, 1991, roč. XLI, č. 3, s. 247-255. ISSN 0031-3815.

Také vezměte v úvahu, že od doby vzniku popisu předmětu v akreditačním spisu/ ve STAGu je k dispozici i další, a tedy aktuální odborná literatura a zdroje (jsou doplňovány i zavedené www stránky zabývající se touto problematikou). V ČR např.:

DVOŘÁK, Dominik. *Od osnov ke standardům. Proměny kurikulární teorie a praxe*. Praha: PedF UK, 2012.

HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, Lenka a Jan SLAVÍK. *Modelování kurikula*. Západočeská univerzita, 2020. ISBN 978-80-261-0903-7.

JANÍK, Tomáš, Petr, KNECHT a Milan, KUBIATKO. *Kvalita školy a kurikula: od expertního šetření ke standardu kvality: [výzkumná zpráva]*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), divize VÚP, 2011. ISBN 978-80-86856-80-3.

JANÍK, Tomáš. Od reformy kurikula k produktivní kultuře vyučování a učení. *Pedagogická orientace*, 2013, roč. 23, č. 5, s. 634-663.

KOHNOVÁ, Jana at al. *Profesní rozvoj učitelů a cíle školního vzdělávání*. Praha: PedF UK, 2012.

KORTHAGEN, Fred et al. *Didaktika realistického vzdělávání učitelů*. Brno: Paido, 2011.

LUKÁŠOVÁ, Hana, ed. *Proměny pojetí vzdělávání a školního hodnocení*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2012.

MAŇÁK, Josef, Tomáš, JANÍK a Vlastimil, ŠVEC. *Kurikulum v současné škole*. Brno: Paido, 2008. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 978-80-7315-175-1.

MAŇÁK, Josef, Tomáš, JANÍK. Kurikulum. In: PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009, s. 117-121. ISBN 978-80-7367-546-2.

MAŇÁK, Josef, Vlastimil, ŠVEC, a Tomáš, JANÍK. *O vzdělávání, o učitelství a tak trochu i o pedagogice: rozhovory na průsečíku tří generací*. První vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2017. 84 stran. Reflexe; svazek 2. ISBN 978-80-210-8495-7.

MERTIN, Václav et al. *Metody a postupy poznávání žáka*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2012.

MOREE, Dana. Učitelé na vlnách transformace: kultura školy před rokem 1989 a po něm. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2013. 185 s. ISBN 978-80-246-2298-9.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. Vyd. 1. Praha: ISV, 1999. 292 s. Pedagogika. ISBN 80-85866-33-1. nebo SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 322 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1821-7.

SLAVÍK, Jan, Tomáš, JANÍK, Petr KNECHT a Petr, NAJVAR. *Transdisciplinární didaktika*. Brno: MU, 2017.

STARÝ, Karel et al. *Profesní rozvoj učitelů. Podpora učitelů pro zlepšování výsledků žáků*. Praha: Karolinum, 2012.

STRAKOVÁ, Jana. Jak dál s kurikulární reformou. *Pedagogická orientace*, 2013, roč. 23, č. 5, s. 734-743.

STUHLÍKOVÁ, Iva et al. *Oborové didaktiky: vývoj, stav, perspektivy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 465 stran. Syntézy výzkumu vzdělávání; svazek 2. ISBN 978-80-210-7769-0.

TROJAN. *Pedagogický proces a jeho řízení*. Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7478-539-9.

TUPÝ. *Tvorba kurikulárních dokumentů*. Brno: MU, 2018. ISBN 978-80-210-8997-6.

Problematic se věnují čísla prestižních periodik PEDAGOGIKA i v elektronické verzi (např. 2, 3/2013, 2/2014 ...), PEDAGOGICKÁ ORIENTACE (např. 2,3/2014 ...), STUDIA PAEDAGOGICA i v elektronické verzi (např. 2-3/2013). V elektronické verzi jsou k dispozici také plné texty periodika ORBIS SCHOLAE. Dostupné z: <http://www.orbisscholae.cz/>.

Je vhodné pracovat i s výsledky různých mezinárodních komparačních výzkumů, např. na stránkách ČŠI a jinde.

Doporučujeme také zahraniční literaturu:

BLEKIN G. M. et al. *Change and the curriculum*. London: Paul Chaoman, 1992.

DEWEY, J. *The Child and the Curriculum Including, the School and Society*, New York: Cosimo, 2008.

GOODSON, I. *Learning Curriculum and Life Politics*. Brighton: Routledge, 2005.

HALLITZKY, M. SEIBERT, N. *Didaktische Konzepte und Modelle*. In APEL, H, J. SACHER, W. (Hrsg). *Studienbuch Schulpädagogik*. 2. Auflage. Bad Heilbrunn/Obb: Julius Klinkhard Verlag, 2005, s. 205-229.

HARGREAVES, A. *Curriculum and assessment reform*. Buckingham: Open University Press, 1900.

HELMKE, A. *Unterrichts Qualität: erfassen, bewerten, verbessern*. 5. auflage. Seelze: Klett, Kallmeyer, 2007.

JANK, H. MEYER, H. *Schulpädagogik: Didaktische Modelle*. Berlin: CornelsenVerlagScribblers, 2002.

KYRIACOU, Chris. *Effective teaching in schools: Theory and practice*. 3rd ed. United Kingdom: Oxford University Press, 2009, 178 s. ISBN 978-1-4085-0423-9.

ORBIS SCHOLAE. *Educational Change in the Global Context*. 2010, roč. 4, č 2.

SCHUNK, D.H. *Learning Theories: An Educational Perspective*. Prentice Hall, 2007.

UPPSALA UNIVERSITET. *Education for equality - Social, linguistic and cultural inclusion*. Uppsala University: Graphic Services, 2017, 156 s. ISBN 978-91-506-2636-0.

WOOD, Elizabeth. *Play, learning and the early childhood curriculum*. 3rd ed. London: SAGE publications Ltd, 2013, 192 s. ISBN 978-1-84920-115-5.

Journals: *International Journal of Educational research: Theory and Research in Education* etc

Základní okruhy ke zkoušce vyplývají z cílů předmětu v platném akreditačním spisu:

1. charakterizovat obecnou didaktiku jako vědní disciplínu, objasnit významné teorie vzdělávání a vysledovat jejich odraz v aktuálním pojetí kurikula českých škol, vysvětlit roli didaktiky v práci učitele při řešení situací ve prospěch jednotlivce či skupiny vzdělávaných,
2. předestřít ucelený náhled na problematiku kvality výuky, podrobněji pak vymezit podstatu, příležitosti i rizika různých přístupů zaměřených na zabezpečení této kvality, dokumentovat na vhodných příkladech z edukační praxe,
3. v širším kontextu společenské reality prezentovat proměny paradigmatu kurikulárního diskurzu, objasnit vliv determinant kurikula, a to i vzhledem k projektování školního kurikula v aktuálním českém prostředí,
4. objasnit možné přístupy didaktického zprostředkování učiva (transformace, zjednodušení, elementarizace, redukce, rekonstrukce učiva; didaktická a mikrodidaktická analýza učiva), argumentovat ve prospěch požadavků kladených na optimální podobu učebnic aj. edukačních médií,
5. v globálním i specificky českém kontextu posoudit a empiricky doložit implikaci mezi soudobými proměnami vzdělávání a pojetím učitelské profese,
6. prokázat opodstatněnost nároků kladených na komplex dimenzí profesionality učitele, přednést odborný náhled na učitelství jako profesi, prezentovat a zdůvodnit svůj názor na potřebnost standardů kvality profese učitele (standardů práce učitele, pedagogických standardů),
7. zdůvodnit význam, který má realizace národních i mezinárodních výzkumů výuky a školního vzdělávání pro rozvoj didaktiky jako vědy i pro edukační praxi, představit významné výzkumy a analyzovat jejich výstupy spadající do oblasti odborného zájmu účastníka studia.

prof. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D.
garantka předmětu